بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-B12/101
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: (ނަމާއި ދާއިމީ އެޑްރެސް ސިއްރުކުރެވިފައި)
- ޝަރީޢަތުގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު ނިޔާޒް ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަފްރީނާ

- ނިމުނު ތާރީޚު: 10 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444 / 06 ނޮވެމްބަރު 2022

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 2 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
  28 ސެޕްޓެމްބަރު 2022

- ޢިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފައިސަލާ:
- ނަންބަރު: O7C/MA/2022/9
- ނިންމި ކޯޓު: ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022

ޖިނާއީ - ކޯޓު އަމުރު - 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ [illegible]- [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުން - [illegible] [illegible] [illegible] - ޢިސްތިއުނާފުގައި ކޯޓުން [illegible] [illegible] ނިންމުން.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible])

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O7C/MA/2022/9 (21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022) އަމުރު ނެރެފައިވަނީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އުޞޫލު [illegible] [illegible]، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްއެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ނުވަތަ "ދައުލަތް") ފަރާތުން [illegible] [illegible] ހުށަހަޅުއްވުމުން، [illegible] އިސްތިއުނާފަށް [illegible]. މި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] (ނަން ސިއްރުކުރެވިފައި)[1] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް") އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. މި މައްސަލައިގެ [illegible] ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު [illegible] ހައްޔަރު[2] ކުރުމަށްފަހު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 08 އޮކްޓޫބަރު 2022 [illegible] [illegible]، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރައްވާފައެވެ.[3]

3. [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުގެ މުއްދަތު [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

---

[1] ([illegible] ނަންބަރު ސިއްރުކުރެވިފައި).

[2] ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O6C-HA/2021/112 ކޯޓު އަމުރު.

[3] ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O6C-CA/113/2021 (08 އޮކްޓޫބަރު 2021) ކޯޓު އަމުރު [illegible].

ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން 23 ނޮވެންބަރު 2021 ދުވަހު އަމުރު ކޮށްފައިވެއެވެ.[4] އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސް އެޅިދާނެކަމަށް ފެންނަކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މީހާގެ ކިބައިން މިފަދަ އިތުރު ކުށްތަކެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި،[5] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 35 [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible].

4. މި [illegible]، 2009 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2021 ވަނަ އަހަރާއި ދެމެދުގެ ދުވަސްވަރުގައި، އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތުގެ އަންހެނުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]، [illegible] މުޖުތަމަޢުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެކެވެ. އަދި 05 [illegible] 2022 ދުވަހު، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible].

5. [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް ބަންދު [illegible] [illegible]، 21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022 ދުވަހު [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް ބަންދުން [illegible] ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރުކުރައްވާފައެވެ.[6] އަދި މި އަމުރުގައި،

---

[4] ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O6C-CA/118/2021 (23 ނޮވެންބަރު 2021) ގެ އަމުރު.

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[6] ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O7C/MA/2022/9 (21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022) ގެ އަމުރު.

އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ރިޢާޔަތް ނުކުރެވުނު ސަބަބާއި، [illegible] ސަބަބުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތެވެ.

1. މިސްކިތަށް ނަމާދަށް ދިއުމަށް [illegible] ގެއިން ބޭރަށް ނުނިކުތުން.
2. ބަންދުކުރުމަށް [illegible] ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.
3. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.
4. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

6. އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރަކީ ޝަރުޢީ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފު އަމުރެއް ކަމަށްބުނެ ދައުލަތުން ހުށަހެޅި 2 (ދޭއް) ނުކުތާއާއި، އެ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން [illegible] ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން، މި ގަޟިއްޔާގެ [illegible] އިތުރު ކަންކަން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތެވެ.

6.1 އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރަކީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، [illegible] އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 32 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށެވެ.

6.1.1 ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[8] ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] ކުރުމުގެ [illegible]

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016.

ދުވަހުއަށް ނުހިންގާނެކަން ބަޔާންކޮށްދެވޭނީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ކަމަށް ވާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[9] ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ކަމެއް ހުށަހަޅާނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، އެ ބާރު ބޭނުންކޮށްގެން ކަމެއް ހުށަހަޅާނީ ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަކަށް ވެއެވެ.

6.1.2. [illegible]

6.1.3. [illegible]

6.2. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ޝަރީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާމެދު އިސްތިއުނާފު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ބަލައިދެވޭނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ބާރުގެ ދަށުން ނިންމާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށްވުމުން، މިމަސްއަލާގައި ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.

---

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

މުޙައްމަދު ޝާހިދު[10] ގެ މައްސަލައާއި، އަޙްމަދު ރިޒްވާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޫރިޝް[11] ގެ މައްސަލައާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. ހުސައިން ޝާހިދު ސަޢީދު[12] ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އުސޫލުގައި ދަޢުވާކުރުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

7. ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: O7C/MA/2022/9 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކުރުން، އިސްތިއުނާފު ކަރުދާހާ ފަރާތުގެ ސަބަބުތައް ހިމެނުމުން ބަލައިގަތުމަށް ކޮށްދީ ނިންމަވާށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ބަހުސާއި ދެކުނު ފާހަގަތައް

8. ދަޢުވާލިބޭ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަކީ ގެނެސްދޭ އިސްތިއުނާފު ކަރުދާހާ ހުށަހެޅުން ސާބިތުކުރުމުގައި ދެއްކި ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާތަކެއް، މި މައްސަލާގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ގޮތެއް ކަމަށް ވީމާ ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ.

9. އިސްތިއުނާފު ކަރުދާހާ ހުށަހެޅުން ބަލާއިރު މުޤާރަނާކުރަން ހުށަހަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ކަމަށާއި، އެ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރުގެ މުއްދަތުގައިވާ ދިނުމާ ބެހޭގޮތުން ޙަރަކާތްތެރިވުމަށް ކަނޑައެޅި ނުދަށަށް ޙަވާލާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެންމެ ކުރަނީއެވެ.

---

[10] ނަންބަރު 2019/HC-A/32 ޤަޟިއްޔާގެ 3-3 ގައި، މިސާލަކަށް ގެއްލުމަކާ ނުލައި ޤާނޫނީ ފަރާތަކުން ސާބިތުވާ ކަމަށް ދަޢުވާ ކަނޑައެޅުމުގައި، ބަލަމުން ދަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 28 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލައިގެން ޢަދަދުކުރެވޭ ގޮތަށް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ވެއެވެ.

[11] ނަންބަރު 2020/HC-A/92 ޤަޟިއްޔާގެ އެންމެ ފަހުގެ ބައިގައި، ޤާނޫނީ ނުކުތާ (ށ) ގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާނޫނުގެ ސީދާ 49 ވަނަ މާއްދާއިން، ސާބިތުވާ ކުރިމަތިވެދާނެ ޙާލަތްތަކުގައި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ޢަމަލު ކަނޑައެޅުމަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައި ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ވެއެވެ.

[12] ނަންބަރު 2021/HC-A/44 ޤަޟިއްޔާގައި، ނުކުތާ 7.3 ގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ށ)ގެ މަޤްޞަދަކީ ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު ހިނގުން އެ ކުދިން ބާލިޣުވުމާ ހަމައަށް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ ޖިނާއީ ޢަމަލުތަކުގެ ޙައްޤުގައި ޚާއްޞަ ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ވެއެވެ.

އަދި ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލަދިނީ ބުނެވުނު މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ އިޖްތިހާދުގެ ދަށުންވާކަމެވެ.

9.1. މި މައްސަލައިގައި ބުނުން ކުރުމުގެ އަޑުއެހުން ތާވަލުކޮށްފައި ވަކިކޮށް އެ އަޑުއެހުން ކުރިއަށްދާ [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދު މުއްދަތު ކަނޑައެޅުމަށް އެދުމުން، މިހާ ބަންދުން [illegible]. އަދި ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކޮށްދިނުމަށް އެދުމާ، އެ މިނުގެ ބާވަތްތަކެއް ބަންދުން [illegible] އިޖްތިހާދު ފަރާތަށް ލިބިގެން ވާކަމު [illegible].

9.2. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ރިޢާޔަތް ގަވާއިދު ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު ނެރުއްވިއިރު، އަދި އެއަށްފަހު 11 (އެގާރަ) މަސްދުވަސް ފާއިތުވިއިރުވެސް މިހާ ހުރި ކަސްޓަޑީއަށް ޖަލަށްގެންދިއުމާއި، ކަސްޓަޑީއަށް ޖަލާއި ހަވާލުކުރުމަށް ޖަލުގައި މުއްދަތަކަށް ލިބޭނެ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި ހުރި، އަދި ސަބަބުތަކެއް ޖެހިފައިވާ މިހެންކަމެވެ.

9.3. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރި އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކެއް، ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[13] 4 ވަނަ މާއްދާގެ ދިރުމު އަމަލުކޮށްފައިނުވާކަމަށް، ޤާނޫނުގައި ވަކިވަކިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ކަނޑައެޅުމުގެ [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަމެވެ.[14]

9.4. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި، މި ބާވަތުގެ ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަންކަން، އެގޮތުން، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ނަންބަރު 2016/SC-A/23 (ނަންބަރު [illegible]) ބަލާށެވެ.

މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[15] 28 ވަނަ މާއްދާއަށް އަމަލުކުރުމުގެ ތެރެއިން ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޝަރުޠު ކޮށްފައިވާކަމަށާއި، ޙާލަތު ބަދަލުވެފައިވާކަމަށް ދެކޭކަމަށެވެ.

9.5. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މީގެކުރިން ސިއްޙީ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަންދުން ދޫކުރުމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[16]ގެ ދަށުން ކަމަށްވާއިރު، މީހާގެ މައްސަލާގެ އިޖުރާއަތު ބިނާވަނީ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވެފައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[17] 32 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ސިއްޙީ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު [illegible] [illegible] ދެކޭކަމަށެވެ.[18]

އިސްތިއުނާފުކުރުވުނު ފަރާތުގެ [illegible]:

10. އިސްތިއުނާފުކުރުވުނު ފަރާތުގެ [illegible]

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016.

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

[18] [illegible]

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

11. މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައިއޮތް މައިގަނޑު ސުވާލަކީ އިސްތިޢުނާފު ރައްދުވާފަރާތް ޝަރުޠުކޮށް ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު[19]ގައި ވާގޮތުގެމަތިން [illegible]، އިސްތިޢުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ކުރިން ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible]ތޯއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތު[20]

12. މި މައްސަލައަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[21] ދަށުން، އިސްތިޢުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާ [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible][22] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިޢުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާ (ނަންބަރު 2020/SC-A/93) ގެ 17 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައިވާ ފިޤްރާއަށް ބަލާށެވެ.

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

[22] ނަންބަރު 2021/SC-A/13 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

14. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކީ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ހުންނަންޖެހޭ މީހެއްކަމަށްވުމުން، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[23] 30 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މައްސަލަ ހުށަހަޅައި، އެ ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ސަބަބުން، އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާއާއި ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށްޓަކައި މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާކަން ބެލެވެއެވެ.[24]

15. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުން ދޫކުރި އަމުރުގައި[25] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށްޓަކައި ނުރައްކާތެރި، މުޖުތަމަޢުގެ ކުޑަކުދިންނަށް އޭގެ ނުރައްކާތެރި، މީހާގެ ހިމާޔަތް ކުރުމަކީ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ބެލެވޭން ބާރުގެ ބަލައިދިނުމުން ނިސްބަތްކުރެވެއެވެ.

16. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނަކީ[26]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޙިމާޔަތާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެންމެ ފުރަތަމަ ކަނޑައެޅި އުސޫލެކެވެ. އެ ޤާނޫނު ފާސްކުރުމުގެ މަގު ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ނުރައްކަލެއްވާކަން ވާތީ މީހުން ބަހައްޓައިގެން ސަލާމަތާއި ކަމުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އިތުރުން އަދަބުން މިންގަނޑުތަކަށްވުރެ ދިގުމުއްދަތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާތީ، އެ މިން ބެހެއްޓުން ހިމެނެއެވެ.[27]

17. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިން މިނިވަން ބަންދުގައި ނުބެހެއްޓުމުގެ އެ މާއްދާ ގަވާއިދުތަކުގެ މަޢުނަ ގޮތެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[28] 28

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[24] ހައިކޯޓުގެ ދެކުނު ބްރާންޗުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު O6C-CA/118/2021 (23 ނޮވެމްބަރު 2021) ޤަޟިއްޔާ ބައްލަވާ.

[25] ހައިކޯޓުގެ އުތުރު ބްރާންޗުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު O7C/MA/2022/9 (21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022) ޤަޟިއްޔާ ބައްލަވާ.

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރުމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި މީހެއްކަމަށް ފުރަތަމަވެސް ބަލަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުގެ ޤާނޫނީ ނަތީޖާއަކީ، ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރުމުގެކުށެއް ކުރުމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި [illegible] މީގެ އަސްލީ [illegible] ހާލަތަކީ، އެ މީހަކު މުޖުތަމަޢުއާއި މުޖުތަމަޢުގެ ކުޑަކުދިންގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި މީހެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވެއެވެ.

18. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނީ އުސޫލީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު ޝާހިދު[29] ގެ މައްސަލައާއި، އަޙްމަދު ރިޟްވާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[30] ގެ މައްސަލައާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. ހުސައިން ސާލިމް ސަޢީދު[31] ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަކަށްވާއިރު، އެ އުސޫލަށް [illegible] އަންނަނިވި [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] ނިންމާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

19. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކެއް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގައި[32]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤު [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ބައެއްގެ [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާއިން މުޖުތަމަޢުގެ [illegible] ރައްކާތެރިކަން ލިބުމަށް [illegible] [illegible] [illegible]،[33] 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، [illegible] ރައްކާތެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[29] ނަންބަރު 2019/HC-A/32 ގެ މައްސަލަ.

[30] ނަންބަރު 2020/HC-A/92 ގެ މައްސަލަ.

[31] ނަންބަރު 2021/HC-A/44 ގެ މައްސަލަ.

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[33] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، [illegible]

ޤާނޫނީ އުސޫލުގެ[34] މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެފަދަ ކުށުގެ އަނިޔާލިބޭ ކުޑަކުދިންގެ ޢުމުރުގެ ސަބަބުން ހުންނަ ފަސްޖެހުމާއި، ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގައި އެފަދަ ކުށުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅައި ތަފްސީލުކޮށް، ކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ގިނަކަންތައްތަކާއި ނައްޓާލުމުގެ މަދުގެ ކުރިމަތިވާކަމަށް ދެކެމެވެ.

20. ޝަރީޢަތުން ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިވާ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ޙާލަތު ބަދަލުކުރުމަށްފަހު، އެ ބަދަލު ބަލާ ސަބަބު އިޖުރާއީ ގޮތުގައި ނަމަވެސް ކޯޓުން ބަލަން ކުރަމުންގެންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ހުސައިން އަޙްމަދު ނަސީރު[35] ޤަޟިއްޔާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ފަސްހޫން މުޙައްމަދު[36] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

21. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[37] ދަށުން، މުޖުތަމަޢުގެ ކުޑަކުދިންގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި، ކުށް ތަކުރާރު ކުރުމުން ދުރުކުރުމަށްޓަކައި މިފަދަ ޝަރީޢަތުން ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ފަސްކުރަން، އެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދު މުޤާރަނާ ބަޔާންކޮށްފައި، އެ މާއްދާގެ ކުރުގެ ތަޢާރުފާއި، ބަންދުގައި ބަހައްޓާ މައްސަލައިގެ، ބަދަލުކުރުމުގެ ސަބަބުތައް ނުވަތަ ނިންމުން، އެ ޤާނޫނުގެ ނިޔަތުގައި ނިންމާ ސަބަބެއް ކުރުމާއި މުޤައްރަރު ކަމަށްވާ ނިންމާފައިވާ ޤަވާޢިދު ނުބަލާއެވެ. އަދި އެފަދަ ޤާނޫނުގެ ބަންދު ވާޖިބު ކުރުމުގައި، އެ ޤާނޫނުގެ ނިސްބަތުން ކުރުމަށް ސިފަކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު، މުޖުތަމަޢުގެ ޢާއްމު ނިޒާމާއި، އަދި ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށް، ބަންދުގައި ބަހައްޓާ ނިންމުމެއް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ޙަސަން ނިޔާޒް ޙުސައިން ޝަހީމް[38] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދެ ފަރާތުގެ ބަހުސުގެ އަލީގައި ކުރިމަތިވާކަމަށް ދެކެމެވެ.

---

[34] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މުޖުތަމަޢުގެ ކޮންމެ މީހަކަށް ޖިންސަކާއި ނިސްބަތްވާ ގައުމަކާއި ކުލައަކާއި، ޢުމުރާއި ޖިސްމާނީ ނުކުޅެދުމާއި ސިޔާސީ ރައުޔާއި މުދަލާއި އުފަންވި ޙާލަތަކާއި ޝަޚްޞީ އެހެނިހެން ކަންތައްތަކާއި، އަދި އަނެއްކާ ވެސް ދިރިއުޅޭ ރަށަކާއި ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ކަމަށާއި، ކަނޑައެޅިފައިވާ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ތަފާތުކުރުމެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

[35] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ.

[36] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/94 ޤަޟިއްޔާ.

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

[38] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/96,100 ޤަޟިއްޔާ.

22. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަށް މުޤައްރަރުގެ ކަރުދާސްތަކުން ނުކުތާތަކީ ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކާއި، ދިނުން ކޮންމެ ކަމެއްގެ ބަދަލުގައި ބަލާފައިވާ ބަދަލުތަކެއް ބަލާފައިވާ ބަލަހައްޓާ ދިނުން ބައްދަލުވުން ކުރިމަތިވި އަދާކުރުން އެދިފައިވާ ނިޔާކުރުން، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައިވާ ބައްދަލު ކުރިމަތިވެއްޖެ ގޮތަށް ކަންތައް އެކުލަވާލެވިފައިވާ ކަރުދާސް ދެކެވެ.

ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު[39] އާއިލަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ނަތީޖާ

23. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކަމުގައި ވާނަމަ ބަންދުގައި މީހާ ބަހައްޓަންޖެހޭ ހާލަތުގައި، ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ[40] ދަށުން އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ދަރަޖައިގެ ނުވަތަ ބާވަތުގެ ޖަގަހަށް، އިދާރީގޮތުން ބަދަލުކުރުމާއި ނުވުމުގެ ނަތީޖާއަކީ، މައްސަލައިގެ ހިތްވަރާއި ނިމުނުއިރު އަދި އަސާސީ ޙައްޤުތައް ގެއްލިފައިވާކަން ނުބެލުމުގެއަސާސް، އިސްލާމީ ކުރުގެ ޖުރުމުތަކުން ބަލާލެވޭގޮތުގައި، އިޖްތިމާޢީ ޙަޔާތުގެ ކުރުގެ ޖުރުމުތައް އޮންނަނިކޮށްއެވެ، އެފަދަ ހިތާމައިގެ ސަބަބުން މުޅިއިޖްތިމާޢީ އާއިލާގެ ޢިބާރާތް ޢިޖްތިމާޢީ ނަތީޖާއަކަށް ނުވާނެކަމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަދި ޤަޟިއްޔާ އިތުރު ވިދާޅުވެ. ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ފަރާތް[41] ފާހަގަކުރައްވާ ކަމަށް ވާނަމަ އެކަމުގެ ބަޔާންތަކުގައިވެއެވެ.

24. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ސާބިތުކޮށް ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅި ޖުމުލަގައި ބަންދުގައި އަދުލު ކުރުމަށްފަހު، ދިވެހި ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ނިޒާމު ވޮލަންޓީ ކޯޓުގެ ސަރުކާރު ސަރަޙައްދުގެ އެ ވިޔަސް ކަޅުޗެކުރަށް ޖަލުން ދަށުން ޖަވާބު ބަދަލުކުރުމާއި ނުވުމުން، ބަންދުގައިހުރި ޖަލުގެ ބާވަތުން ބަލަހައްޓަން ފަރާތުން ދިވެހި މަސްއޫލިއްޔަތު އިސްލާމީ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ކަމުގައި ކުރަށްވާލެވެ. އަދި

---

[39] ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013

[40] ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013

[41] ނަންބަރު 2020/SC-A/108, 2020/SC-A/109, 2020/SC-A/110 ޤަޟިއްޔާ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ހާލަތު ބިނާވެފައިވާ، ޖިނާއީ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ކެޔޮކުރިނުވުމުން އޮތް ނުރައްކާތެރިކަން ސަލާމަތުގެ ކުރިމަތިވުމުގެ ރައްކާއި ޖިނާ ބަންދުގައި ހުންނަންޖެހޭ ބާވަތުގެ ޖަރީމާގައި ނުކުތުމުގެ އިޖުރާއީ އަދިބާއި އަސާސްތަކުން، މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާ މި ހާލަތުގައި އިސްތިމުރާރު ޖެހޭކަމަށް ދެކެމެވެ.

25. އެހެންކަމުން، މި ހާލަތުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ކަސްޓަޑީއަށް ޖަމާކުރުން ނިސްބަތުން ޖަވާބު ބަދަލުކޮށްފައި ނިންމާލާ މިހާރު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އެކަށީގެންވާ ފެނޭ ސަބަބެއްނެތެވެ.

ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައިގައި ހުކުމް ކުރެވެންދެން ބަންދާމެދު އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުން

26. މި މައްސަލައަކީ ހައްދުންމަތީ ދަޢުވާ ޑްރަގް ކޯޓުން މައްސަލައިގައި ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކަށްވާއިރު، މި ނިޔާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގައި، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކުން ޖިނާ ބަންދުކުރުން ދުވާލުގެ ޤާނޫނީ އަދި އިދާރީ އިޖުރާއަތަކުން ބަލައިގެން ކުރެވެއެވެ.

27. ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިވާ ޖިނާ ބަންދުން ދޫކުރަނީ، އެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމަށްފަހުއެވެ. ޝަރީޢަތް ނިމެންދެންކުރާ ބަންދަކީ، މައްޗަށް މައްސަލަތަކާ ކޯޓަށް މުރާޖާ ކުރުމުގެ އިލްތިމާސް ޤާނޫނުން ދިރިއުޅުމާ ބަންދުކޮށްފާނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ އަރިހުގައި އެ ނިންމުމަކީ ނަޒަރުކުރާއިރު، ދަޢުވާކުރުން މުސްތަޤްބަލުގައި ބަންދު މުޖުތަމަޢުގެ އިތުބާރުކުރުމާ ހާލަތަށް ހިނގުމަކަށް އަންނަގޮތުން، އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އަދި ޤައުމީ އިސްތިޤްރާރާއި ހަމަޖެހުމާއި، އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އަދިބާރުކަމުގައިވާ ދެކެމެވެ.

28. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންވާނީ، މައްސަލައިގެ މައްސަލަ ބަލަމުންދާ ކޯޓުންނެވެ. އަދި މި އުސޫލަކީ ވަރަށް އަސާސީ ޤާނޫނީ ރައްކާތެރިކަމެއްކަމާއި، ސަބަބުތަކުގައި ޤާނޫނީ

ފަރީޤެއްގެ މިންގަނޑުން ވިސްނަވައި، ޝަރީޢަތުން ދަޢުވާއަށް އެދޭއިރު މިފަދަ ކަންކަމަށް ސަމާލުކުރުން، ޝަރީޢަތުގެ ވަގުތުގެ ސަމާލުކަންދޭންޖެހެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

29. ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O7C/MA/2022/9 (21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލް އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ދައްކުވާ ފަރާތުގެ ބަޔާނާއި މުދާ ގޮތުގެ ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށް ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ، ބަޔާނާ މުދު ގޮތުގެ ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި މި ފާސްކުރެވިފައިވާ ބަޔާންކުރުމަށް ކަންކަމާއި މައްސަލައިގެ ވަޒަންކުރުމާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ފެނެއެވެ.

ފަރިޔާދު ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޚަރަދު

30. މި މައްސަލައިގައި ފަރިޔާދު ދީފައިވާ ވަކީލުގެ ޚަރަދެއް އަދާކުރަން ޤާއިމުކުރަމެވެ.

ފަރިޔާދު ލިބުނު ފަރާތުގެ ޚަރަދު

31. މި މައްސަލައިގައި ފަރިޔާދު ދީފައިވާ ވަކީލުގެ ޚަރަދެއް އަދާކުރަން ޤާއިމުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންވީ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެއްގޮތްވުމުން ހުކުމްކުރަން، ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު O7C/MA/2022/9 (21 ސެޕްޓެމްބަރު 2022) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލް އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ދައްކުވާ ފަރާތް ކާމިޔާބުކޮށްފައިވާކަމަށް މިއަދު، 06 އޮކްޓޫބަރު 2022

ދުވަހުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޢިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމާމެދު އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް އަންގައި، މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޒަކަރިއްޔާ